

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan lausunto koskien nuorisotakuun toimintamallia Kauniaisissa

493/12.00.00/2015

SOTEV 13.03.2018 § 19

Lisätiedot:

sosiaalipalvelupäällikkö Jaana Myhrberg, puh. 050 352 3171
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Nuorisotakuu astui voimaan 1.1.2013 Jyrki Kataisen hallituksen yhtenä kärkihankkeena. Sipilän hallitus nosti 2015 nuorisotakuun yhdeksi hallitusohjelman kärkihankkeeksi. Käytännössä nuorisotakuussa on kaksi isoa toimijaa. Toinen on TE-toimistot, joiden tehtävä on toteuttaa nuorelle kolmen kuukauden sisällä nuorisotakuun edellyttämä paikka. Toinen iso toimija on kunta, jonka tehtävänä on pitää omat verkostot niin tiiviinä, että kaikki nuoret ohjautuvat oikeisiin palveluihin.

Nuorisotakuu koskee kaikkia alle 25-vuotiaita sekä vastavalmistuneita alle 30-vuotiaita, joilla ei ole työpaikkaa tai ammatillista koulutusta. Heille nuorisotakuu tarkoittaa, että kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta heille tulee tarjota opiskelu-, työ-, työkokeilu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka.

Kaupungin ensimmäinen nuorisotakuumalli hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.12.2013 ja malli päivitettiin valtuuston päätöksellä 14.3.2016, tavoitteena että saavutetaan alle 25-vuotiaiden osalta 0% nuorisotyöttömyys ja että kaikki oppilaat saavat perusopetuksen jälkeen opetuspaikan tai vastaavan paikan. Molemmat tavoitteet toimivat vuoden 2016 lähtien valtuuston strategisina mittareina. Kauniaisten nuorisotakuumalli on arvioitu ja päivitetty kaupungin nuorisotakuutyöryhmän toimesta syksyn 2017 aikana. Päivitetty malli on voimassa toistaiseksi.

Nuorisovaliokunta on 22.11.2017 hyväksynyt osaltaan liitteenä olevan nuorisotakuumallin ja pyytänyt asiassa lausuntoa sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalta.

Ehdotus sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan lausunnoksi:

Kauniaisten nuorisotakuumalli on arvioitu ja päivitetty kaupungin nuorisotakuutyöryhmän toimesta syksyn 2017 aikana. Päivitetty malli on voimassa toistaiseksi. Nuorisotakuun toimijoiden tietoisuus toisistaan on oleellista ja verkoston tiivistämiseen on tarvetta. Tähän nuorisotakuuryhmä on Kauniaisissa panostanut. Toimijoiden työ pitää olla vielä läpinäkyvämpää niin kunnan sisällä kuin kuntalaisille. On tärkeää saada pidettyä kiinni kaikista nuorista, jotka palveluissa tavoitetaan.

Sivistystoimen vetovastuulla olevan mallia kuvaavassa selvityksessä todetaan, että tilaston mukaan etsivä toiminta ei vaikuta tavoittavan koko kohderyhmää. Suurin osa toiminnan käyttäjistä on toisen asteen tutkinnon saaneita tai keskeyttäneitä. Tieto toisen asteen oppilaitoksilta

keskeyttämisistä ei aina tavoita oikeaa viranomaista.

Sosiaalipalvelujen tehtävänä nuorisotakuumallissa on seuloa toimeentulotuen asiakkuuksista (myös kotouttamisen asiakkaat) nuorisotakuun piiriin kuuluvat asiakkaat ja ohjata heitä nuorisotakuun palveluihin sekä toimia yhteistyössä TE-toimistojen kanssa. TE-toimiston vastuutyöntekijämalli on haasteellinen; työntekijän vaihtuessa ei tieto aina kulje asiakkaalle. Kun TE-toimiston toiminta tulee osaksi Kasvupalveluja, jolloin toiminta kilpailutetaan yksityisillä toimijoilla, voi asiakasyhteistyö olla entistä haasteellisempaa. Kuntouttavaa työtoimintaa on mahdollista ostaa yksityisiltä toimijoilta; Espoon työtoiminnan palveluihin ei kauniaislaisia ole otettu.

Sosiaalipalveluihin ohjautuu nuorisotakuumallin asiakkaita lähinnä Kelan palvelutarpeen arviopyyntöjen kautta tai suoraan TE-palveluiden virkailijoiden yhteydenottoina. Kelan kautta sosiaalitoimen tietoon tulevat nuoret ovat hakeneet Kelalta perustoimeentulotukea ja Kela ohjaa heitä kuntaan nähtyään muuhun kuin toimeentulotukeen liittyvää avun tarvetta. Kela ilmoittaa myös automaattisesti kuntaan niistä nuorista, jotka ovat alle 25-vuotiaita, ja saaneet perustoimeentulotukea vähintään neljä kuukautta. Nämä nuoret ovat lähes tulkoon poikkeuksetta toisen asteen tutkinnon keskeyttäneitä ja syrjäytymisvaarassa ja he ovat nuorisotakuumallin ydinryhmää. Etsivään toimintaan verrattuna tämä kohderyhmä tulee tietoon ja pääsee tarvittaessa nopeasti erilaisista auttamistoihin osallisiksi. Kunnassa on käytettävissä psykiatrinen sairaanhoitajan, mielenterveys- ja päihdetyön palveluohjaajan sekä erityisellä kohdennuksella toukokuusta 2018 alkaen sosiaaliohjaajan palvelut.

Sosiaali- ja terveystoimen näkökulmasta nuorisotakuun verkoston tiivistäminen tarkoittaa parhaimmillaan asiakaskohtaista yhteistyötä ja yhdessä sovittavaa työnjakoa sivistystoimen etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Näin toimien saavutetaan asiakaslähtöinen vaikuttavuus.

Valiokunnan ehdotus toimenpiteeksi onkin edellä mainituista työntekijöistä koostuva, säännöllisesti kokoontuva käytännön työn orientaatiosta lähtevä työryhmä, joka raportoi työstään nuorisotakuun ohjausryhmälle. Sivistystoimen toimenpide-esityksenä ehdotettu nuorisotakuumallin ottaminen osaksi kotouttamistyötä toteutuu tämän saman alaryhmän tekemänä, kun työn kohderyhmänä ovat kaikki nuorisotakuun piiriin kuuluvat kuntalaiset.

Liite: Nuorisotakuumalli

Sosiaali- ja terveystoimen johtaja:

Valiokunta päättää antaa asiassa selostusosassa esitetyn lausunnon.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.